

520 (6)

K34/75 J. Maloko.

1-13* @

+ 1-4 - @

8/75^{1/2}

Cultivated plants & diet of Molepa's tribe
P.P. 1-13

10

K34/75 J.C. Maloko

Sehlale School,
P.O. Boyne,
via Pietersburg

23/11/1942

Dr J. M. van Warmelo
Tama Kxosi,
Thobela Morena

52/p

note by hand from C. 11/2/42 to reply a letter as faultless

Keja leboxa Kxosi ke fumana le ngala laena Kadi 22nd December 1941 le ena le maputso wa ditaba tsa baxola-xolo o lekanyang 8-11-9th ka leboxa Kudu Kxosi mme ka dima xore ka arabe kopela hono ka dia ke mofa kati le mathawanyexa tsa Ketta boeletsa xo ngwala ditaba tsa baxola-xolo xa arabane diputsišong, Lexe kiile kaseke kalemo^{ff} xa ambu ditaba ka lenaneo mahlamanene, Kaffana xore kiile ka ka tseba, ka ngwala ditaba sata kasa lebelele diputsišo tse dileng puleng ya rena, ya diputsišo xoselle xwa boeletsa xa ke araba putsišo ya pele, ya morara, ya xate. Kaxo fapana-fapana Retta thoma xa boleta ka dimela tse dilimlwenge

Ditaba tsa Baxola-xolo 8 Dija
Dimela tse di limlwexa i Maina a tsa ma
1 Mabele Thora: Ke Phale, Malapanamoxale, Sakotsane,
le Motteriane, Lebesse, Mmalefatsane, Mhlokahlonga, Leofa le nyoba
2 Mafela

3. Mefuta ya dimela tša fise tša xosebe le lèhla kà
 Ditloa-marapo, ditloa make, dinawa, [lebudi, Marabe, sekotwane
 senawane, kadikhadi yea ^(setlothe) mefuta ya dinawa] h. tšeo na-
 ba tša enywa: Mafedi, maraka, mathi kitthi le maxapu.
 Xaele h. mohuta wa mabele hantle lenyoban, re tšea ditšosi
 tšeo le thšilo le lwala ra dišila yaba bopi, ra thšela
 meetse ka pitšeng rapapa xobe. mohlomeng bakxona xa
 dia byatar retšea mabele maena ka meetšeng a
 thšea tšeng ka pitšeng ba tšea mabele a le karang
 tšea ya ye bae ratang. ka hlwa tšatši le tee
 le tšea botee ba tšea banthša a phopha,
 xe a xanaxile meetse mme a thšelwa ka pitšea
 ng tšea diamileng dišeng meetse a tšexwa
 a pipetšwa ka dila tšea aka setšeneng ke moja
 mme atšea aekwa xatutela mola, le xobediwa
 (xothapa) a tšea xanthšedi eme šweu ba anaxa
 letšatšing, a oma. basadi bala bitšana ba šila
 mabele ale, baa bitšang mabele. Batšea ba nyaka di-
 nkxo (dipitša tšea dikxolo) batlopela meetse ka
 xare xatšona. ba tšea batšea wa leseto ba
 thšela bopi ba thšela ka xoengwe banthša ka
 šena ba thšela kaxo engwe le engwe (pitša). Xaele
 ke dikxolo ba ela ka leseto pitšeng engwe le engwe
 banama balasa xwa bidiša ke kamelo e (mmela)

by metse a uwa botla a bitša mokxobela,
 mokxobela o okana xonwa empa ota naba
 bose okase xotaxe, xon moa xe mokxobela o o
 bela bupi bya botla tēka ka fase xa meetse
 bupi bya byaxa tēka ba bitšwa hlama. metse
 moa aka xodima abitšwa mokxobela xoba hleetsa
 a bitšwa hleetsa ka xobane a ehlekile * xo hlama
 xobane, a phethexile xobela ota tšetša a tho-
 tšeaibele^{tu!} a matalana a mabetše, akaseke aswa
 na le metse a noka kabaka la xobane le
 mohlodi wa ^{moko} wa mabele, xona fao xase ahlwa a
 bitša byala, abitšwa mokxobela ka xobane a
 se ahlwa a phethexala. Byale xo babona
 xore mokxobela ofeditše xa bela banyaka da-
 nke dipitša tše dikxala ba hodia mokxobela
 ka tšonam xe bahladia ba kxa hleetsa e feela
 ba sašikinye hlama ba hleka xahleetsa feela.
 Mme etare xe bahladike dipitša tše dibela, ba
 ngwatha hlama la bafaxa hleetsa (mokxobela)
 ela e belang etare xe ethama xofufula mala
 xo eya xobutšwa etaba motepa, motepa o o
 bitšwa lešeleba, xeo budule bakana batela ka
 morutlo baphea diatling balatswa bangwe bakana
 no kxa ka difaxana bakhutšetsa maxobe. xo

520

No 4

K34/75

Lelewa lešeleba lebas xele betše Kudu le
 Kana baba (bodila) xele budule batta tse lešela
 ba le, bale thšolela Komela dipitšeng tse di
 Kxolo tša dinkxo dibeng diena dikhobela ba
 dibea Kantlong moa tonyana batta lethšela
 Ka dipitšeng di tše di nthši xare lefala xele fodile
 Ka mokswa o phethaxišeng babana xare le
 fodile. Letla se Kaxobane abe bale phatlalanthši tše
 Ka dipitša tše di nthši ba tla thšolela Kaxo tše
 diKxolo xele fodile xana faa battaba tše
 šitši mmela amangwa xomme batta dlatšila
 bupi ^{bupo} joko bya ^{mpraxa} lešelebeng ba ^{ba se} lešeleba lebya xo (loba)
 Xo loba Kexo thšala mmela: Ha metseng, ale a
 mathemo, mahuduwa ka seatta xoba ka lehuduo
 lehuduo ke ~~phate~~ yaxo huduwa ha mola nkhong
 Xeeba nkhong ya pele e etšwe ka lešela babbi, ja
 maraga batta e ka serotswana saxo lekanela
 balokela letsoxo bahuduwa, mmela o wa mora-
 xo obitšwa Komelo, xeba huduwa babitša xore
 ba a omela, Xeele Selemo baka ba omela ese
 Xosasa manthapama battaba bešetše babelu Xona
 fao xe lešeleba le, lebela xaba sale bitša le
 šeleba battate le bitša ^{maphoroma} Maphoroma
 a o xe motho a anwele a taxababela;

xofeta jo bošetseng bohlotilwe. Kaletšatši lele
 hlattamang ~~ka~~ bohlotla, mme batla thoma xobo ~~to~~
 šumiša xodia matšema axo hlaxola matsele,
 xo kxabyangi, xo sexa byangi, xo buna mabele,
 xo axa nitlo, ke xo axelela thšemo. [Byala bona ke
 mošamo kudu bathong ba baso. Byala bona ~~el~~
 ditšela tšepedi xe bathoma xobo dia mehlo
 mong xe bathoma ba apea meetse ka pitšea
 mme ape mola a bela ba tšea bupi ba
 byala bya mmela ba thšela bafaxa battaba ba
 hlattotše xeba faxa. ba khurumela ka serotwa
 na bya butšwetša mo kase. Battaxe xe bakhuru
 mulla ba ~~tatsela~~ ^{ka monwana} ba ~~abwa~~ xore ^{tšwee} xore
 nang nang, babo thšela ka dipitšeng ^{15:10} tša
 mekxobela ba thšela baso fiša. Xoba bathšela
 meetse ka pitšeng a agwe bahladi a a
 mola a bela bahlata hola, ba tšea ba
 thšela ka mola mekxobeleng asa fiša. Boxobe
 jola baxo ^{faxa ka mmela} bothšela ka metšeng a mekxobela bo
 safiša babitšwa ~~met~~ moriteletšo xoba Sekhukhu,
 Meetso ale aileng a tutetswa a thšelwa ka mekxo
 belong a lokanthšwa ^{xore ke} moriteletšo. Ke yona mekxwa
 ya xodia byala. ^{ka} mefutā yela ya mabele ~~re~~ badileng
 xammo le le otša le mafela didiwa kaxo swana

180na mabele

yXemne mabele ao xona xona xatšea dithoro
 tša ona raapea ~~ke~~ ^{ke} diapeilwe ~~dite~~ tee dibišwa
 lewa, mohlomang lona ^{leu} leuwe leka tšwakwa
 (a hlakarithšwa) ka ditla-marapo xoba ka mofu-
 ta omengwefe e mongwe wa dinawa ettabalele
 bose Kudu xona fao ettaba le nokilwe ka fe-
 tšwai mohlomang bakapa kxatta dikoko tša ra-
 xula batšea make ba thšela ka leweng
 xona xatšaba boso Kudu ^(?) Xaele lefela lona
 ke sejo sepebatse refxon xatšea bopi raapea
 bokobe xoba ratšea dithoro tše raya lehudung
 ra tšea mose yahloloba (rasetta) ratloša makxa
 ta a-aka ntle ^(Motoke) y rasetla makxata ahlakana
 le dithoro tša pšhatšea radintha raplu
 thšela ka leselong na Refera (xonthša) meroka
 xwa šala dithoro tše feela tše dibatse tše di
 hlatswexileng tše ditšewe ratutetša meetse ka
 pitšana wa thšela difela tšela tšaxo hlobolwa tšaxo-
 nthšwa merako) ka matšexeng wawa thšela le meetse
 tša dula nakanyana ba dinthša badithšela ka leselong
 tša phopha meetse mme xosasa ke ditla tšwa di
 phophile bapli iša ka lehudungxape. (Athena nto yeofbi-
 tšwang lehudu ke phate, bakerna kutu ya mohlare
 ejwale kao obitšwang morula xoba wa mohlare o

520

No 7

134/75

mangwe ~~...~~ Kxobile lelekana le ~~...~~
 kxaba lekana le p^olla ya size 4. Xomme baetele bya lona
 ekaba 2feet xoba 2lyard. Bakane lekxaba 1foot boph^{ma}
 le bophata ja bolekanang 1Foot. Mhloameng batelele byalona e
 Hanoba 2feet. Xaele xakho^obya xona xa kano lekana le
 lona le tele telele, hona lona kele leka epelwang fase
 la tekanela lefase
~~lekana le fase.~~ ka math^oke ^{alona} xwa bopywa ka mabu
 xore dithoro dizeke ba phatlala. Xwa dirwa sekoti. Leo xe
 basetta ka lona, batla setla ba dutse. Athena
~~le~~ lele telele lona bale lekaneditse xabotse ka
 mofase xore lette lekhone xo dula ka xobane lona batla
 setla ba eme. Bokoto ju^oke kloxong lebya ka madulo
 ng bo feta setopo sa lona mo xare ke Kxahlo-nthsenete
 nme ota hwets^o bale be^ole ka maixether mose ^{ke} ana
 dtang xo setla ka xare ka lehudu yona batla rema
 phate ya Tyd^o ^{xoba xofeta ke ao} bae bella xabotse Xomme mo mas^oarong
 bokoto bya yona otlare xe peswara ka seatta wase epanthe
 boxarong bya yona. Atheng ka kowa xodimo xa yona
 otaba xoxo koto kudu xore eimeletse xe basetta ka
 fase xona etla tswela ephoro ^{bono} mono xafihlela maswarong
 elekaneitse. Batla thsela dikela tselo badihlelala, mo
 setlo, wa mathomo ke xo hloboka athena wa bobedi e^o
 beng rep bolela xere hlalosa lehudu ke xo setla

Difela tšela raxodi thšela metse axofisa va
 thadi thšela ~~ke le~~ ^{ese} ~~Rudimang~~ Xosana radi setla
 Xofihlela dibutšwa, ratšea lesela ra ~~ke~~ Selela ra
 nthša ditlaxwata tše dibeng ka bapeng, ditšero
 tše wadi thšela ka lehudung wa setla Xapo
 watele ~~ke~~ setla xofihlela bo butšwa e ebamathu-
~~ma~~ ^{ma} kudu babile botšxa, bophala ka bya mafxowa
 kgaxo šila ke mochene, babaphala ka ba šweu le
 ka makuma Kajona xelo apeitwa ba kwana le
 mala a mothe Kajona bopi jo bakwana xofehla ma
 pa, mme bopi motepa o xeo badile batla nthša mmele
 ka Sefaxwana, batšea ^{bopi jo juwa} mmele abua thšela kama matepeng
 motepa o otaba obe ole ka matšaxweng mme otla
 bela yaba mapoto (maxeu) ana base. Tsšona difela
 tšela redi hlobotšeng, rekkona xodi nthša radi
 apea maxobe ~~osa~~ tswakwang ka selo. ditšabišwa
 maxobe ofosehla ka xobane ose watswakwa ka selo o ma
 base ome šweu o kama ba makxowa babeng bao
 bitše (stampa) mohlomong oka tswakwa ka ditšo-marapo
 owe otaba base xofeta waxo setswakwe. Xaxang
 xoka phaphaswa ditšo-make tša settwa ka lehudu
 tša dia makato ahang xotloxa a tswaka maxobe o
 ona otaba base xofeta yeo mohlomong ka ^{TSW} ~~tswakwa~~ ka tedina
 wa xoba dihlodi. Ke yona ka ^{ya} peo makxethe ya difela.

No 9 520

K34/75

Athena boxobe jola ja ebo bitšwa ~~tsa tse~~ tse tse ke
 ka x^{ne} difela di sexo abasathong ba di bona
 ka se w^o Kabaka lea boxabejona jwa tse ke-
 tse ke ebo bitšwa le tsa ke. Xa le mabele, mohlomo-
 ng e ba ke diaka (dihlo) tsa mabele ba dipea di se
 bometse ba apea tsa diaka tse. lewan dle jwalo
 ba bitša masoblo (ntso) Ny ba: Nyoba yona reja lehlaka
 la yona lehlaka le lena le mattala a marara la
 ka nte ke mattakala onare rea Hoša ka Seattle
 ralahla le lengwe lona re ebola ka meena ralahla
 ta kaxare lona reja lona lona le boleta re kxama
 resobla yametša metse ra tšwa dioblo tse. Lona
 na ka yona re kxona xodia mexwapa ya re
 ebola dinyoba tse di ntsi rapli enexa tsatsing
 tsa oma x^o dipnib xodi bitša makwapi di kxa
 na xatšea enquaxa emene, xaba emehlara di se
 tsa 6 senyexa. Nkare letšana difela re kxoxa xaxa
 kxa. Mahlakenyase ba metse mafela a ra a'pea ra a
 enexa aenna ona rea bitša khuša le ona akxona
 xo tšea sa xako e telele (4) Ditloo-marapa rea
 dijwala tja mela ele maššana. re dipnib ditloo ma-
 rape ka fase xapnibu jwalo ka ditloo-make, ba Hoša
 badi bupule (baditumula) too etee eka katša maxoswa
 (diatta tšepadi) xabedi. nme die diapewe di se tšaplwa di se
 wa

520

№ 10

K34/75

ama. xedi lewa diphatlwa mattakala (xobolwa) ke
 sejo sesebese sa lehlabula dithoma xokwelewa ka Kxwedini
 ya Mahlahlakuwe (February) xokwelewa Kxwedini ya Naka (May)
 Xona mauwe pele xa Kxwedini ya Naka xa ~~šobane~~
 ešese ya thsuma tra Kxona xepi apoa badidi
 a Khusa, Xore batle badije Maxa le Selomo, xa
 xosexwahlwa xa lewa lehlabula xediapeliwe dia boya
 tšaba jwale ka mala diapewa lehlabula xomame xedi
 šetše diomile di thsumitwa ka šobane dia bupulwana
 (tša epywa) tša Kxothwa tša anexwa faa xepi omile
 dikka tšewa tša falwa mame tša feferwa maraka tša
 bolakwa ka dipitšenge Dika apewa dišete tša faxwa
 ka bopi, feela di ~~inakwa~~ ka letswai. Dika lewa se
 lalalo xoba sešihlala xa xoba matsaka feela
 Xoba dikka ~~apewa~~ tša faxwa ya ba nyala
 -twana dibitšwa sematwane xoba sekatho dina le
 thusa le etong dikka dia mphaxa (poba) Xape lexa ši
 šiba didia sešibo, dia silwa di tšehlwa diapewa
 (o) Dina wa: Lebudi, marabe, sekathwane seniwane } ke ma
 futa wa dinawa. tšona dikka Kxiwa tša apewa
 le mattakala dise botala, xomame xedi budule dikka
 ebolwa tša nthwa dinwa xwa lewa tšona xepi
 jwalo dibitšwa dinyebu mahlamong dikka ebolwa
 dise tšehlwa dia pewa dise botala tšona

Dibitswa sefuzi Xomme tšona dinawa xe motha
 adille Kudu dia bipela (ditlatše dimpa) xape e se ana
 matsaka ahlakile aa. Xomme xedi omile xotho-
 koma ka ^{Kwedi} ka ^{ka} ka baditšona mme di^o kxabakanthše
 badi fates letšona dina apewa di omile mme le
 tšona dibase (5) Dihladi: Xape tšona xadifina man-
 tsaka jwala ka ditloa le dinawa xedise bamēetse,
 mme di^o kxiwa xedi omile tša lewa tšona mapeo
 wa tšona o tee, dia pewa tša nyakwa (lošwa)
 jwala ka boxabe. yaba matsaka mabose xape
 le tšona difina le tšona kudu bakeng sampha
 xadifina (maphatše) le kxabewa la ripelwa tšona tše ka
 ka se atla samotha sesebosa tšona^{la} apewe, mme xe
 lebudule letšona ke letšona le base. Mohlamaing babetla
 makxata a tšona ake ntle. Bale kxabakanthša
 bafe apewe xape lona lefadi xohle ma bafe
 apeang bantšha ditloa. Xeba le kxabele tše le
 budule, batla le ba fela jwala ka boxabe ba
 thšela bapi le lona lene boxabe jo bobase. xe lese
 la thšelwa bapi ke thopi xoba Kxodu. [ve khobvu]
 (7) Maraka: Ke ona moloke wa xabo lefadi baapea
 aete xoba le mafadi ke seja sesebosa kudu. Xape xo-
 na le emengwe mehuta yamaraka ya xajwalelwa xodia
 dixa tša-meetse, dixa-tšamarab le wa di kxapa. xobe
 metatto ya xonwa jwala.

520 No 12

K34/75

(8) ^(marotse) Mathi Kithi Ona ~~afona~~ xa opan lexodu laxo lapola
 ša motho xea lapile. Xa ašese a faxwa ka bopi a bitšwa
 Lexodu, le xodu lele kxana xa šiba boxobe. Xomme
 xoxong a faxelwa ka bopi xomme aka seke a laišwa
 attano leswa emotepa a mobotse xomme atta bitšwa
 Kxodu. Mhlatšong aka hlobelwa diphaphi: mone ~~aka~~
^{tsa} dukulwa dihotse a betšwa matšata a aka
 nite a anexwa letšatšong xohlela aoma, Xa-
 mme tša bewa dile jwala ka mexwapa ya dinuma
 akatšona apeiwa nakong tša ba sešema. Xep apeilwe a
 ka lewa fela xoba a šiba maxobe. Marotse a majwala
 a bitšwa mengangala mathi Kithi aña le thušo Kudu
 Keona ao akeng a phalše batha ka tšala ana le
 thušo Kudu xašetše e le bakeng la tšala. ba^ata
 xofila xoba ~~maxobe~~ bopi jwa dihotse tša mathi-
 Kithi xoba ~~tsa~~ maxapu mmeke faxele Kxodu ye
 katšona. Sejo sese jwala se bitšwa Sempyeta
 ne, sebase Kudu. Sona xase matsuka ke
 sejo sese jwala tšala feela xomme ka karotšo
 ya mathi Kithi le mafodš xep bitšwa xa tee kemar-
 otse. Xomme hlatho ya ekxethang mathi Kithi aka
 bitšwa marotse more. (9) Lexapu: Ke sejo sese jwala
 ka tšala etee feela ke sebase sese lapola šang
 motho xea lapile. lea phungwa la Kxajwa xoba

520

No 13

K34/75

la Sexexanthšwa. Xereleja re ngwato ditibu tše tšaka
 xare ka seatta ^{byale} tšaka kaxe re ngwatha bokobe va
 kxetha ditshotse tše ka leleme. lexe re enwa metše
 a alona remetša metše ditshotse tša šala ka xanong
 ka Isuri wa.

J. O. Maloka.

End. S. 520 P. 1.

8/75.

No 1
520

K34175 J.C. Maloka

PP: 1-4

1-4 Dict
Ontuf Dict

Sehla School

P.O. Bame

Via Pietersburg

FEB 18 1942

16 - February - 1942

Dr N.J. van Warmelo

Handwritten text, possibly a name or address.

Mobela Marana, Kxosha

La lona le fihlele marana ka leboya
 kudu xa kwana dikelatsa le dikhobane E ka mabele marana
 me lebona na baletsa xa balela ka dimela byale
 ka xa manghadi a nkêleditswe ma ke banyo ke xa thaxetse
 h. Difela maina a tsana ka a Mathōana Sefelanê.
 mmidi-baxōka, Byalladi, makōlanê, Mmitšana, Ra-balela, Mmamata
 lane, telekōka, kōkōkōbidu, Bōkōng le Elouca A xana Kōkō
 xō ōna
 a Mabele. Re ba xa lebetse madipa ke leina la ōna lele
 la a Reba mabele. Ōna kea mabwibitswanyana, babwibidwa xa
 tēba xa dia banyo Sērēto sa lona

Madipa mankxwate le
 ke mabele xa Mmamabala ke mabele a tswanq
 Byalladi la Mmamêrêla a Makhaji bā ana Kōkōbê. Ke
 fihlele ke sehlarê, lona lebele kēa Motha xa aene teng e
 khwibidu a thsōlōxa madipa banyo mankxwate boxōbê kga
 Madipa ba mofe aje, xa teng ya ethibê. Mōhlōmang ba
 na a pēelê. Dikhōdi a je tsana, banyo sa teng e
 khwibidu a lebele le xele mōtso ka mōkwa ō,

Kê xare, Madipa ke mabêlê a bêng a lêngwa ke batho ba Selhâaba
 9a. Xa Mmamabdo tšela.

6. Dittôo-Marapô maina a tšôna ke a:- Mmatuka,
 Takalô, Mae-a-tšilwanê, Sekxalô-môthô, Letšisa, Lase-Kwapa.

7. Dirêto: Mmatuka- Amankabô Masêthê sedibetwana ke a
 Tuka.

8. Takalô ra-borê bjaka. Direfo retšaba tšôna tšê tšê
 tšê pedê.

9. Di kilô le Melôir Xomme dittôo-Marapô xa di lêngwa,
 di dielwa serôthelwana sa tšôna di tee xôna ka mo
 xare xa tšôna dise hokanthe le selô, ke ôna
 mako wa tšôna, ka xobane dina le di kilô.

10. Xomme di kilô kâke tšôna šidiir Na Xomme xe nguana
 nyana a setše a xotše a phetsoxetsa eke Kxôppa, Xoba man
 wa letšari letšari. Xa bane tšilwanêlô ya xo tabôla ka
 tšêmong ya dittôo xa a ila, bane aka dibodiša ditšê
 tšê. 11. Xape xe ê šita, a ena mang a tšôna, Xe a
 bone Kxwêdê, xôba ele mamama xôba ele mâtswêšana ya
 mananana. Xa ana tšêlô ya xo tšôna ka fao setšôong
 lexe eke mahwana. 12. O ila juvale ka ba šele, Xape le
 banna baila xotšôna ka bašimanya xa iša xodina,
 xa ba danelwe xotšôna ka ka xare xa setšôo bare
 bakka xotšôna napele. 13. Kiliŋlo tšô xare xo sehlwe
 motho a šila xotšôna ka moa setšôong šitsi.

14. Ba epa medi ya mafare a ba sexa ke Leilane
 ba e kxatta, ba e ferehlela le peu ye ya dittōa xe ba
 e ya xo e jwala. Xoba base mata dittōa disetše dimēōtše,
 ba kxatta yōna medi ya Sehlare sea bae Xaša^{xg} sonan
 15. Ke yōna melao ya Kike Kilillo, Xare masadi xoba monna
 xapabōtše ka xare xa setlōō, xo hlokaxale pelaelo
 Kilō. Ke yōna melao le dikila tša dittōa Marapo.
 16. Letsōkō maina a lōna 1. Mapapanē, 2. tšebē-dinhlā, 3. Natalē
 le leng ba noie ke la sekxowa le farelane
 1. Letsōkō le jwalwa thšexong ya lōna. Xamme thšemo yena
 ya letsōkō xae tšenwe, ye ilešwē xo thwe e yaila batho
 baka le tšenela. Xamme ditšaxa la seke laba boxakō, Xokano
 tsena mong a lōna a mošī. 2. Xamme letsōkō le lona le
 hlaxolwa byala ka mabēle, Xamme xe letta eketta laba
 botse la ita lōna bese, matla o swanetše xo khlōkōmela
 ale swēbēsa le xare ale tšā difara tšo, ka xobane letsōkō
 ekente ye erabang dadia difara difara. Xele eketile ele die
 dithabē. 3. Matla xea se le swēbēsa xapele/ka seke laba
 bose. Ke yōna melao ya letsōkō
 4. Patsē (Lebakē) le lona ke mehlare a byalwang ka hlōkōtše
 5. Xape yere eso lekxaba xele se lahlwa le phelaxana, leka
 phulwa kuta ye ya yōna ma xare hlomelwa phatē
 xore lette le seke laba le matla matla a xo xōla.
 6. Xape xee xotše ka boikello, eke e thunye le lōba

etle e die dithrê baname kame e xafikê Patšê xe e byalê
 bae bitšê marwerwa, e jwala xae ratere xo bafudi.
 7. Xape le yôna kama e bywetšwee xaxa tšene basadi
 xoba bathepa, ebare baka e tšenela ya tlaxa ya xafa e
 8. Mmako!, Kelebetšê xobolela ka ditaba tša le tšôkô la Farelanê
 Maima a matsôkô ale a mane re ngadile ka xadina
 xa farelanê ona, ka moha ke aneng tšêkô ye batsê
 xobane batha bafe šila bale kala ka dinkô bangwe ba
 leja ka xaxiang, mae bangwe ba lefôla ka pepu.
 9. Xamma bade farelanê yôna, ene baxale bya
 bokili šišang byo motho a ka sekeng ae fôla e tee
 yona ke ye ešwakana. letšôkô xele set la
 hlamexa le seboxale xase letle lebo baxale
 Ke yôna tša thšunšô ya letšôkô.

Ketta le masele tšona dipampiri tše dise kae
~~Ka~~ Ke saja xe nyala dipampiri ke Matla keke thoma
 xole ngwalêla tše dingwê. End. S 520 rā

T. G. Maloka

1 1. Difela maina a tsona ke a:

529⁽⁸⁾

Mathsona, Sefelane, Mmidi-borotheo, fofa-la-tladi, Makolane, Mmitsana, Ra-boleta, Mmamotalane, Lele-hwibidu, Bokone le Flouru. A xona kilo xo ona.

2. Mabele: Re be re lebetse madipa ke leina la ona le leng la a mabele. Ona kea mahwibitswanyana, bohwiudu xo teba xo dia boso.

3. Sereto sa lona:

Madipa mankxwete lele ke mabele a xa Mmamabolo, ke mabele a tswang Byatladi la Mmamerela a Mahlatsi boana Kolobe.

4. Ebile ke sehlare, lona lebele leo. Motho xe a ene teng e khwiudu a thsoloxa madi ba ke bano mosilela boxobe bya madipa ba mofe a je, xore teng ye ethibe. Mohlomong ba mo apeele dihodi a je tsona bakeng sa teng e khwiudu.

2 5. Lebele le xe le retwa ka mokxwa o ke xore, madipa ke mabele a beng a lengwa ke batho ba sethsaba sa xa Mmamabolo fela.

6. Ditloo-Marapo maina a tsona ke a: Mmatuka, Takalo, Mae-a-thsilwane, Sekxolomotho, leleso, lase-kwapa.

7. Direto: Mmatuka labo Masethe sedibelwana ke a tuka.

8. Takalo ra-bore byaka, Direto re tseba tsona tseuwe tse pedi

9. Dikilo le melao: Xomme ditloo-Marapo xe di lengwa di dielwa serokolwana sa tsona di tee xona ka mo xare xa thsemo di sa hlakanthwe le selo. Ke ona molao wa tsona, ka xobane di na le dikilo.

10. Xomme dikilo tsa tsona sidi. Xomme xe ngwana wa lethari xa ba na thswanelo ya xo tabola ka thsemong ya ditloo xo a ila, ba re a ka dibodisa ditloo tse.

11. Xape xe e sita le ena mong a tsona xe a bone kxwedi xoba e le moimana xoba e le motswetsana yo monanana. Xa a na tokelo ya xo tsena ka fao setloong le xe e le mohwana. O ila jwale ka ba sele.

12. Xape le banna ba ila xo tloxa ka basimanyana xo isa xodimo xa ba dumellwe xo tsena ka xare xa setloo ba re ba ka xoloxa mapele.

13. Kilillo tsa xore xo sehlwe motho a sa ila xo tsena ka moo setloong sitsi:-

3 14. Ba epa medi ya mohlare o ba rexo ke Leilane ba e kxatla, ba e ferehlela le peu ye ya ditloo xe ba x e ya xo e jwala, xoba ba re mola ditloo di setse di meetse, ba kxatla yona medi ya sehlare seo ba e xasa xo sona.

15. Ke yona melao ya kilillo xore mosadi xoba monna xa a tabotse ka xare xare xa setloo xo hlokaxale pelaelo ya kilo. Ke yona melao le dikilo tsa ditloo marapo.

16. Letsoku. Maina a lona: 1. Mapapane, 2. Tsebe dinhla.
3. Natale.
4. Le leng ba no re ke la sekxowa le 5 Farelane.

1. Letsoku le jwalwa thsemong ya lona. Xomme thsemo yena ya letsoku xa e tsenwe, ye iletswe xo thwe e ya ila batho ba ka le tsenela. Xomme la tloxa la se ke ka la ba boxale, xo ka no tsena mong a lona a nnosi.

2. Xomme letsoku le lona le hlaxolwa byalo ka mabele, xomme xe le tla eketla la ba botse la tla la ba bose, motho o

swanetse xo le hlokomela a le swebera ke xore a le tlosa difara 1
ka xobane letsoku le ke ntho e eratang xo dira difara. Xe le
eketlile e le die botse, ke yona melao ya letsoku.

4. Patse (lebake) le lona ke mohlare o byalwang ka hlokomelo.

5. Xape ere e se lelxaba xe le se lahlwa le phethaxana le ka
phalwa kutu ye ya yona mo xare ya hlomelwa phate xore le tle
le se ke la ba le matla a xo xola.

4 6. Xape xe e xotse ka boiketlo, e ke e thunye leloba
e tle e die dithoro ba name ba re e xafile. Patse xe e byalo ba
e bitsa marwerwe, e jwalo xae ratexe xo bafudi.

7. Xape le yona ka mo e bywetswe xa xo tsene basadi xoba
bathepa, e ba re ba ka e tsenela ya tloxa ya xafa.

8. ~~M~~malo! Ke lebetse xo bolela ka ditaba tsa letsoku la
farelane. ~~M~~aina a matsoko ale a mane re ngodile ka xodimo
xa farelane ona ka moka ke a neng le theko ye botse xobane batho
ba le sila ba le fola ka dinko bangwe ba le ja ka xanong, mme
bangwe ba le fola ka pepi.

9. Xomme xa e le farelane yona ene boxale byo bo fitisisang
byo motho a ka se keng a e fola e tee yona ke ye etswakang
letsoko xe le se la hlamexa le se boxale xore le tle le be boxale
ke yona thsumiso ya letsoko. *End. S. 520 (pa)*